

Oslo, 24.09.13

HØRINGSUTTALELSE OM NY NASJONAL INSTITUSJON FOR MENNESKERETTIGHETER

Holistisk forbund er opptatt av at menneskerettigheter blir godt ivaretatt i Norge og ser positivt på utredningen som er foretatt for etablering av en ny nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NI). Vi ser at Norsk senter for menneskerettigheter (SMR-NI) som er underlagt en forskningsinstitusjon ikke godt nok kan ivareta dette da de mangler lovhemler og organisatorisk tilknytning som ville gitt den autonomi og legitimitet som er viktig for et slikt arbeid. Vi ser derfor det som svært positivt at myndighetene tar initiativet til å etablere en ny nasjonal institusjon for menneskerettigheter.

Lovgrunnlag for ny nasjonal institusjon for menneskerettigheter

Slik vi ser det er det særdeles viktig at dette arbeidet blir lovfestet. Vi er positive til at utformingen av loven vil sikre at den nye institusjonen følger opp viktige oppgaver for at Norge skal ivareta sine forpliktelser, og støtter at følgende punkter under blir inkludert som viktige oppgaver for denne institusjonen:

- «a) overvåke og rapportere om menneskerettighetenes stilling i Norge, herunder legge fram anbefalinger for å sikre at Norges menneskerettslige forpliktelser oppfylles,
- b) rådgi Stortinget, regjeringen og andre offentlige myndigheter om gjennomføringen av menneskerettighetene,
- c) informere om menneskerettighetene, herunder veilede enkeltpersoner om nasjonale og internasjonale klageordninger,
- d) fremme opplæring, utdanning og forskning på menneskerettighetene,
- e) fremme koordinasjon av ikke-statlige aktørers arbeid med menneskerettighetene,
- f) delta i internasjonalt samarbeid for å fremme og beskytte menneskerettighetene.»

Organisering av ny nasjonal institusjon for menneskerettigheter

Når det gjelder organisering av NI er vi enig i at det opprettes som et forvaltningsorgan, men er ikke helt enig i at det skal plasseres under utenriksdepartementet. For at et slikt organ skal ha en tilstrekkelig handlefrihet mener vi det er helt essensielt at det legges direkte under Stortinget. Et slikt organ skal håndtere saker som vedgår menneskerettigheter på tvers av alle områder i samfunnet, nasjonalt så vel som internasjonalt. Den nye nasjonale institusjonen må sikres en organisering som gir det tilstrekkelig autoritet og uavhengighet fra utøvende myndighet for å kunne korrigere svakheter påpekt ved dagens organisering. Det er viktig at de blir en reel pådriver

ovenfor beslutningstakere på alle områder når det gjelder ivaretagelse av alle menneskerettigheter i Norge.

Å legge den nasjonale institusjonen under Stortinget kan gi denne en tydeligere rolle som selvstendig overvåker av regjeringens menneskerettighetspolitikk og forvaltningen av denne. En større avstand til regjeringen vil også styrke tilliten til institusjonens selvstendige rolle.

Økonomiske rammebetingelser

Utredningen inneholder ikke noe konkret om økonomiske rammebetingelser for en slik institusjon. For å sikre at Norge lever opp til sine forpliktelser er det viktig at den nye nasjonale institusjonen får tilstrekkelig med økonomiske bevilgninger til å utføre sitt mandat på en god måte.

Individuell veiledning

Holistisk forbund er positive til at det nye organet får en veiledningsplikt for individer som opplever brudd på menneskerettigheter. Forutsatt at dagens klageordninger dekker fullt og helt de behov som eksisterer for klagebehandling på områder som omhandler menneskerettigheter tenker vi at det er tilstrekkelig at instituttet har en veiledningsplikt. Vi støtter at denne oppgaven blir lovfestet.

Sikre mangfold og minoriteters representasjon

Holistisk forbund er opptatt av at det blir en god representasjon i institusjonen slik at mangfold og minoriteter blir godt nok representert i NI. Norge er blitt et flerkulturelt samfunn og derfor er det viktig med en god representasjon av nasjonale minoriteter. Vi er derfor positive til at det legges opp til en åpen og transparent prosess rundt utnevning av medlemmer i styret. Det er påpekt at det skal sikres representasjon fra Sametinget, men vi mener også at det er like viktig med representasjon av andre minoriteter. Dette for at menneskerettighetsspørsmål for andre minoriteter skal forstås og ivaretas på en god måte.

Sikre samarbeid med det sivile samfunn, sentrale frivillige organisasjoner

Holistisk forbund er positive til at det i tilknytning til NI blir opprettet et rådgivende organ bestående av representanter fra sentrale frivillige organisasjoner. Vi støter at det foreslås at styret gis fullmakt til å oppnevne representanter til dette rådet med tanke på å sikre en bred og god representasjon fra frivillige organisasjoner, ombud og andre særlig berørte offentlige institusjoner, akademiske miljø og særlig berørte profesjonsgrupper. Men vi ønsker samtidig å påpeke at andelen med representanter for frivillige organisasjoner må være stor nok i det rådgivende organ til at frivillig sektor får en sterk stemme inn i menneskerettighetsspørsmål. Det bør derfor tas inn at et gitt andel av representantene skal komme fra frivillig sektor i det rådgivende organet. Samarbeidsrådet for tros og livssynssamfunn samt Frivillighet Norge er organisasjoner som bør vurderes å kunne være representanter i det rådgivende organ.

Avslutningsvis ønsker vi å presisere viktigheten av at erfaringer fra arbeidet som er gjort i SMR-NI blir tatt med i videre planlegging av den nye nasjonale institusjonen og at svakhetene med dagens system forsøkes løst slik at vi får et organ som har tilstrekkelig rammebetingelser for å gjennomføre sitt mandat. Det er viktig for oss at Norge har en nasjonal institusjon som er uavhengig og som sikres tilstrekkelig ressurser og legitimitet i samfunnet til å være en sterk stemme for menneskerettigheter. Den bør være forankret i nasjonal lovgivning og gis finansiell og organisatorisk trygghet.

Vennlig hilsen

Tor Aleksandersen
Leder i Holistisk Forbund